

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 28.11.2023
COM(2023) 764 final

POROČILO KOMISIJE SVETU

**o pregledu Uredbe Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev
uvajanja energije iz obnovljivih virov**

I. Uvod

V tem poročilu je pregled Uredbe Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov¹ (Uredba Sveta).

Uredba Sveta je eden od nujnih ukrepov, ki jih je Svet sprejel leta 2022 za odziv na energetske krize po ruski invaziji na Ukrajino. Temelji na členu 122(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije, v skladu s katerim lahko Svet na predlog Komisije odloči o ukrepih, ki ustrezajo gospodarskim razmeram, zlasti ob hudih težavah pri oskrbi z nekaterimi proizvodi, zlasti na področju energije.

Ob sprejetju Uredbe Sveta decembra 2022 so splošne geopolitične razmere in zelo visoke cene energije zahtevale nujno pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov v Uniji, da bi z okrepitevijo zanesljivosti oskrbe Unije, zmanjšanjem nestanovitnosti na trgu in znižanjem cen energije ublažili posledice energetske krize. Ker je dolgotrajna in zapletena izdaja dovoljenj predstavljala ključno oviro, ki je negativno vplivala na hitrost in obseg naložb v obnovljive vire energije in z njimi povezano infrastrukturo, je bil namen Uredbe Sveta doseči takojšnjo pospešitev postopkov izdaje dovoljenj, ki se uporabljajo za nekatere projekte in tehnologije na področju energije iz obnovljivih virov z največjim potencialom za hitro uvedbo za ublažitev posledic energetske krize. V ta namen je Uredba uvedla izjemne, ciljno usmerjene in časovno omejene ukrepe po vsej EU.

Ta uredba Sveta se uporablja za vse postopke izdaje dovoljenj, ki se začnejo v obdobju njene uporabe. Države članice lahko Uredbo Sveta uporabljajo tudi za postopke izdaje dovoljenj v teku, v zvezi s katerimi končna odločitev ni bila sprejeta pred 30. decembrom 2022, če se s tem skrajša postopek izdaje dovoljenj in se ohranijo predhodno obstoječe pravne pravice tretjih oseb.

Pomembno je, da je bila 9. oktobra 2023 sprejeta Direktiva (EU) 2023/2413² o spremembi Direktive (EU) 2018/2001 o energiji iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: „direktiva o spremembi“ in „revidirana direktiva o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov“), s čimer se je znatno povečala raven ambicij glede energije iz obnovljivih virov, ki jih mora Unija skupaj doseči do leta 2030: od prejšnjega cilja v višini 32 % do cilja v višini 42,5 % z željo, da bi dosegli 45 %. Ta direktiva o spremembi, ki je začela veljati 20. novembra 2023, vključuje obsežne določbe za celovito racionalizacijo postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov s prostorskim načrtovanjem, poenostavitvijo in skrajšanjem postopkov. Direktiva o spremembi vključuje določbe, ki zajemajo iste teme kot Uredba Sveta. Nekatere so si zelo podobne, druge pa vsebujejo znatne razlike (glej oddelek IV). Poleg tega v navedeno direktivo niso bili preneseni nekateri bolj izjemni ukrepi iz Uredbe (EU) 2022/2577, kar je odražalo njihovo izjemno in začasno naravo. Namesto tega je bila z navedeno direktivo

---

¹ Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, 29.12.2022, str. 36).

² [EUR-Lex – 32023L2413 – SL – EUR-Lex \(europa.eu\).](https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj)

uvredena stabilna in dolgoročna trajna ureditev za pospešitev postopkov izdaje dovoljenj, ki določa namenske faze in postopke, za katere je potrebno daljše obdobje izvajanja. Več pravil o izdaji dovoljenj iz revidirane direktive, tj. vsa pravila o izdaji dovoljenj, razen tistih, povezanih z „območji za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije“, je treba prenesti do 1. julija 2024, kar je takoj po izteku veljavnosti Uredbe Sveta.

V skladu s členom 9 Uredbe Sveta Komisija najpozneje do 31. decembra 2023 opravi pregled navedene uredbe z vidika sprememb pri zanesljivosti oskrbe in cenah energije ter potrebe po nadaljnjem pospeševanju uvajanja energije iz obnovljivih virov ter Svetu predložiti poročilo o glavnih ugotovitvah tega pregleda. Člen 9 te uredbe Sveta določa tudi, da lahko Komisija na podlagi tega poročila predlaga njegovo podaljšanje.

Za sprejetje odločitve o tem, ali je podaljšanje te uredbe Sveta potrebno, morajo biti izpolnjeni pogoji za tako podaljšanje. V zvezi s tem mora Komisija oceniti (i) nedavni razvoj zanesljivosti oskrbe Unije in cen energije, vključno s prispevkom uvajanja energije iz obnovljivih virov v zvezi s tem; (ii) potrebo po nadaljnjem pospeševanju uvajanja energije iz obnovljivih virov in (iii) posebne učinke te uredbe Sveta za spodbujanje takega pospeševanja. Poleg tega je glede na začetek veljavnosti direktive o spremembi primerno oceniti razmerje med določbami iz te uredbe Sveta in določbami o izdaji dovoljenj iz revidirane direktive o energiji iz obnovljivih virov³.

V ta namen to poročilo opisuje nedavne spremembe na področju zanesljivosti oskrbe, cen energije in prispevka energije iz obnovljivih virov ter preučuje potrebo po nadaljnjem pospeševanju uvajanja energije iz obnovljivih virov (oddelek II) in učinek, ki ga je imela ta uredba Sveta v zvezi s tem (oddelek III). Nazadnje, pregled obravnava področje uporabe uredbe Sveta in nove določbe o izdaji dovoljenj v revidirani direktivi o energiji iz obnovljivih virov (oddelek IV), nato pa poda sklepe in priporočilo za nadaljnje ukrepanje (oddelek V).

II. Spremembe na področju zanesljivosti oskrbe z energijo in cen energije; potreba po pospešitvi uvajanja energije iz obnovljivih virov

V zvezi z razvojem na področju zanesljivosti oskrbe v Uniji se je zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji na splošno izboljšala. Vendar pa še vedno obstajajo znatna tveganja.

Kar zadeva oskrbo s plinom, se je uvoz ruskega plina zmanjšal v skladu s cilji REPowerEU, zahvaljujoč prizadevanjem za diverzifikacijo in prihrankom. Ob začetku ogrevalne sezone so podzemna skladišča v EU napolnjena na več kot 90 % svoje zmogljivosti. Vendar se ruska vojna agresija proti Ukrajini nadaljuje in predstavlja resno grožnjo zanesljivosti oskrbe Unije z energijo. Zaradi znatnega zmanjšanja uvoza plina po plinovodih iz Rusije v zadnjem letu je razpoložljivost oskrbe s plinom v Uniji veliko manjša kot v obdobju pred krizo. Ob upoštevanju trenutnih ravni uvoza plina naj bi Unija

³

Direktiva (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2023/2413.

leta 2023 po plinovodih iz Rusije prejela približno 20 milijard kubičnih metrov plina, kar je približno 110 milijard kubičnih metrov manj kot leta 2021.

Razmere na svetovnih trgih plina so še vedno zaostrene in tako naj bi ostalo še nekaj časa. Kot ugotavlja Mednarodna agencija za energijo (IEA)¹, se je svetovna oskrba z utekočinjenim zemeljskim plinom zaradi „omejenega povečevanja zmogljivosti za utekočinjanje, izklopov v večjih izvoznih obratih in upadanja količine dovedenega plina v obratih za utekočinjeni zemeljski plin s starejših polj“ v letih 2022 (4 %) in 2023 (3 %) le rahlo povečala. Z letom 2025 naj bi se začelo uporabljati veliko več novih zmogljivosti za utekočinjanje zemeljskega plina (zlasti v Združenih državah Amerike in Katarju), vendar „bo v bližnji prihodnosti tržno ravnovesje še vedno negotovo“². Te razmere negativno vplivajo na cene plina, ki kljub temu, da so veliko nižje od najvišjih, zabeleženih poleti 2022 (ko so dosegle več kot 300 EUR/MWh), ostajajo več kot dvakrat višje od ravni pred krizo (med 40 EUR/MWh in 50 EUR/MWh v začetku jeseni 2023), kar neizogibno vpliva na kupno moč državljanov EU in konkurenčnost evropskih podjetij. Posledica zaostrenih razmer na trgu je tudi njegova nestanovitnost, ki pomeni dodatno tveganje za gospodarstvo EU. Poleti in jeseni 2023 je bilo zaznati več obdobj precejšnje nestanovitnosti, kar kaže, da so trgi plina še vedno ranljivi in se lahko pretirano odzovejo na morebitne nepričakovane in nenadne pretrese za ponudbo in povpraševanje, kakor se je zgodilo po stavki v avstralskih obratih za utekočinjeni zemeljski plin, krizi na Bližnjem vzhodu in motnjah na plinovodu Balticconnector. V takih razmerah lahko strah pred pomanjkanjem sproži burne odzive z resnimi posledicami za cene po vsej EU.

Te izjemno težke razmere otežujejo tudi številna dodatna tveganja, zaradi katerih bi se, če bi se uresničila, stanje še močno poslabšalo. Ta tveganja vključujejo morebitno povečanje povpraševanja po utekočinjenem zemeljskem plinu v Aziji, ki bi povzročilo manjšo razpoložljivost plina na svetovnem trgu plina³⁴, ekstremne vremenske razmere, ki bi lahko vplivale na skladiščenje električne energije iz hidroelektrarn ali proizvodnjo jedrske energije, zaradi česar bi bila potrebna večja proizvodnja električne energije iz plina, ter morebitne dodatne motnje v oskrbi s plinom, vključno s popolno ustavitvijo uvoza plina iz Rusije ali motnjami v obstoječi kritični plinski infrastrukturi. Poleg tega v več regijah, ki so pomembne za oskrbo s plinom v EU, kot so Ukrajina, Azerbajdžan ali Bližnji vzhod, potekajo oboroženi spopadi.

Nedavni primeri ponazarjajo pomembnost tveganj, povezanih z motnjami v energetske infrastrukturi. Septembra 2022 je bil plinovod Severni tok 1 zaradi sabotaže tako poškodovan, da trenutno ne more prenašati plina in ga tudi v bližnji prihodnosti ne bo. Oktobra 2023 je bilo prekinjeno delovanje pomembnega plinovoda Balticconnector, ki povezuje Finsko in Estonijo. Finski organi so po incidentu razglasili stopnjo pripravljenosti, ki nakazuje znatno poslabšanje stanja oskrbe s plinom⁵.

Na področju električne energije na splošno velja, da je stopnja pripravljenosti pred naslednjo zimo in s tem naša zanesljivost oskrbe v tem sektorju boljša kot lani. Poleg večje razpoložljivosti jedrske energije za naslednjo zimo in višjih ravni skladiščenja električne energije iz hidroelektrarn je dodatno uvajanje novih zmogljivosti za energijo iz

obnovljivih virov izboljšalo napovedi. Vendar je še vedno potrebna previdnost. Posledično bodo države članice, v katerih se izvajajo nujni ukrepi, te ukrepe ohranile vsaj do konca zime. Poleg tega so številne države članice načrtovale tudi ohranitev ali ponovno uvedbo ukrepov za varčevanje z energijo.

Izboljšanje zanesljivosti oskrbe se odraža tudi v cenah plina in električne energije. Na vrhuncu krize poleti 2022 so cene plina dosegle doslej najvišje ravni nad 300 EUR/MWh, kar je takoj vplivalo na cene električne energije, ki so dodobra presegle 400 EUR/MWh. Od takrat so se cene plina in električne energije znatno znižale in trenutno nihajo okoli 50 EUR/MWh oziroma 100 EUR/MWh, čeprav ostajajo več kot dvakrat višje kot pred krizo.

Zaradi potrebe po doseganju energetske in podnebne ciljev Unije za leto 2030 in dolgoročnega cilja glede podnebne nevtralnosti bo potrebno obsežno povečanje zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov po vsej EU. Odziv Unije na energetske krize v okviru pobude REPowerEU zahteva veliko pospešitev in povečanje obsega energije iz obnovljivih virov, da bi pospešili postopno opuščanje ruskih fosilnih goriv s strani Unije. Zato ima pospešitev uvajanja zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov pomembno vlogo tako pri dolgoročni strategiji EU za razogljičenje kot pri kratkoročni strategiji za reševanje energetske krize. Obnovljivi viri energije so bili ključni element za povečanje zanesljivosti oskrbe in obvladovanje cen energije med energetske krize. Glavni razlog je bila nadomestitev zemeljskega plina z energijo iz obnovljivih virov, zlasti v elektroenergetskem sektorju, kar je nato vplivalo na skupno povpraševanje po plinu. Dodatna proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov je letos nadomestila približno 107 TWh proizvodnje električne energije iz fosilnih goriv – kar ustreza približno 10 milijardam kubičnih metrov plina.

Glede na to, da je cena nizozemskega instrumenta „Title Transfer Facility“ (TTF) v letu 2022 v povprečju znašala približno 120 EUR/MWh, Komisija ocenjuje, da je prihranek, dosežen z uvedbo dodatnih zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov, znašal več kot 10 milijard EUR. Tudi Mednarodna agencija za energijo je ocenila znatne pozitivne učinke uvajanja nove energije iz obnovljivih virov na cene energije: po izračunih agencije bi bile brez dodatnih nameščenih zmogljivosti v letu 2022 povprečne veleprodajne cene električne energije na vseh evropskih trgih višje za 8 %. Zaradi dodatnih nameščenih fotovoltaičnih in vetrnih zmogljivosti naj bi evropski potrošniki v obdobju 2021–2023 prihranili približno 100 milijard EUR. Nizkocenovne nove vetrne in solarne fotovoltaične naprave so po ruski invaziji na Ukrajino nadomestile približno 230 TWh proizvodnje fosilnih goriv⁴. S 70 GW novih zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov, ki naj bi se začele uporabljati leta 2023, bi lahko dosegli dodatne prihranke, ki bi dodatno zmanjšali uvoz ruskega plina.

---

⁴ [How much money are European consumers saving thanks to renewables? – Renewable Energy Market Update - June 2023 – Analysis - IEA](#) (Koliko denarja prihranijo evropski potrošniki zaradi obnovljivih virov energije? – Poročilo o trgu energije iz obnovljivih virov – junij 2023 – analiza – IEA)

V sektorju ogrevanja z energijo iz obnovljivih virov se je prodaja toplotnih črpalk v letu 2022 v⁵ primerjavi z letom 2021 povečala za 39 %, medtem ko se je trg ogrevanja s sončno toploto povečal za 12 % s skupno nameščeno zmogljivostjo 40,5 GW⁶. Nekatere od teh na novo nameščenih naprav naj bi privedle do zamenjave kotlov na plin, premog in kurilno olje, vendar ni na voljo podatkov, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, v kolikšni meri se je to zgodilo.

Skratka, pospešeno uvajanje energije iz obnovljivih virov dokazano zmanjšuje tveganja v zvezi z zanesljivostjo oskrbe v Uniji, zlasti s plinom in električno energijo, ter prispeva k nižjim cenam energije, kar koristi državljanom in podjetjem.

Glede na to, da ostajajo znatna tveganja, je potrebno nadaljnje hitro uvajanje energije iz obnovljivih virov, da se še dodatno okrepi odpornost Unije. Za hitro nadomestitev preostalega uvoza ruskega plina so potrebne nove naprave za energijo iz obnovljivih virov. Hitrejša kot je uvajanje energije iz obnovljivih virov, večji je pozitiven učinek na zanesljivost oskrbe Unije z energijo, cene energije in neodvisnost od ruskih fosilnih goriv.

III. Učinki Uredbe Sveta

Glede na omejeno obdobje uporabe Uredbe Sveta je količinska opredelitev njenih učinkov v smislu pospeševanja uvajanja energije iz obnovljivih virov zahtevna. To je predvsem posledica dejstva, da ni na voljo uradnih statističnih podatkov o uvajanju energije iz obnovljivih virov za obdobje od začetka veljavnosti Uredbe Sveta, saj bodo takšni statistični podatki za leto 2023 na voljo šele do konca leta 2024. Vendar pa je bil opažen določen pozitiven razvoj.

Po podatkih združenja Solar Power Europe je bilo v treh četrtletjih leta 2023 po začetku veljavnosti Uredbe v EU dodatno uvedenih več novih sončnih fotovoltaičnih zmogljivosti (več kot 45 GW) kot v celotnem letu 2022. V prvih šestih mesecih leta je Nemčija dodatno uvedla 6,5 GW (+10 %) novih sončnih zmogljivosti, Poljska je dodatno uvedla več kot 2 GW (+17 %), Belgija pa vsaj 1,2 GW (+19 %). Italija je v prvih šestih mesecih leta 2023 namestila 2,5 GW sončnih zmogljivosti v primerjavi s skupno 3 GW za celotno leto 2022. Pričakuje se, da bo Španija povečala svoje uvajanje s 4,5 GW v letu 2022 na 7 GW v letu 2023⁷.

Glede izdaje dovoljenj je iz razpoložljivih podatkov razvidno, da je bilo v nekaterih državah članicah od začetka veljavnosti navedene uredbe zaznati dvomestno povečanje števila dovoljenj, izdanih za vetrne elektrarne na kopnem. Pregled razvoja zmogljivosti združenja Wind Europe je pokazal pozitivna gibanja v Franciji, ki je v prvih treh četrtletjih leta 2023 znatno povečala količino zmogljivosti za proizvodnjo vetrne energije,

---

⁵ Market data – European Heat Pump Association (ehpa.org). (Podatki o trgu – Evropsko združenje za toplotne črpalke (ehpa.org))

⁶ Solar Heat Europe – Decarbonising heat with Solar thermal, Market Outlook 2022/2023 (Razogljichenje ogrevanja s solarno toplotno energijo, obeti za trg 2022/2023).

⁷ [EU fossil generation hits record low as demand falls \(Proizvodnja fosilnih goriv v EU je rekordno nizka, saj se povpraševanje zmanjšuje\) | Ember \(ember-climate.org\).](#)

za katere je bilo izdano dovoljenje. Flamska regija v Belgiji je v prvih osmih mesecih leta 2023 izdala dovoljenja za 300 MW dodatnih zmogljivosti za proizvodnjo vetrne energije, s čimer je presegla količino zmogljivosti, za katero so bila izdana dovoljenja v celotnem letu 2022. V Nemčiji je bilo v prvih devetih mesecih leta 2023 izdanih rekordnih za 5,2 GW novih dovoljenj za vetrne elektrarne na kopnem in dodatno uvedenih 2,44 GW novih zmogljivosti⁸. V zvezi s tem je Nemčija navedla, da se bo obseg dovoljenih projektov za vetrne elektrarne na kopnem letos po pričakovanjih povečal za 75 % v primerjavi z lanskim letom.

Kar zadeva proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, je najmanj 17 držav članic v prvih šestih mesecih leta zabeležilo nove rekordne deleže, pri čemer sta Grčija in Romunija prvič presegli 50 %, Danska in Portugalska pa sta obe presegli 75 %. Na Portugalskem sta vetrna in sončna energija predstavljali več kot polovico celotne proizvodnje v aprilu in maju. Nizozemska je julija prvič dosegla 50-odstotni delež vetrne in sončne energije, medtem ko se je Nemčija v istem mesecu približala rekordnemu 49-odstotnemu deležu⁹. Stopnja nadomeščanja stare zmogljivosti z novo za vetrno energijo v Nemčiji se je povečala na 34 %¹⁰.

Vsaj v eni državi članici pospešena izdaja dovoljenj koristi tudi omrežnim projektom, pomembnim za večji prodor obnovljivih virov energije, ki se skupaj raztezajo na več kot 2 000 km.

Vendar pa je, kot so sporočili tudi deležniki, težko ločiti, v kolikšni meri je mogoče ugotovljeno povečanje uvajanja in proizvodnje energije iz obnovljivih virov v tem obdobju pripisati učinkom Uredbe Sveta. K takemu povečanju so prispevali tudi drugi dejavniki, kot so visoke cene energije, vremenske razmere ali druge politike in ukrepi, ki jih uporabljajo države članice, kot so programi podpore ali druge vrste spodbud.

Zato je Komisija za boljši vpogled v učinke te uredbe zaprosila države članice in deležnike, kot so predstavniki sektorja energije iz obnovljivih virov ter združenja za varovanje okolja.

Kar zadeva države članice, je Komisija 14. septembra 2023 vsem državam članicam poslala dopis, v katerem jih je prosila za pisne povratne informacije v zvezi z uporabo Uredbe. Do 15. novembra 2023 je 15 držav članic odgovorilo na vprašalnik in predložilo pisni prispevek. O uporabi Uredbe Sveta se je razpravljalo tudi na zadnjem sestanku usklajenega ukrepanja za direktivo o energiji iz obnovljivih virov (CA-RES), ki je potekalo 18. oktobra 2023, na katerem je pet držav članic predložilo prispevke o svojih izkušnjah v zvezi z uporabo Uredbe Sveta.

---

⁸ <https://www.fachagentur-windenergie.de/aktuelles/detail/kraeftiger-aufwind-in-den-ersten-neun-monaten-2023>

⁹ [EU fossil generation hits record low as demand falls \(Proizvodnja fosilnih goriv v EU je rekordno nizka, saj se povpraševanje zmanjšuje\) | Ember \(ember-climate.org\).](#)

Poleg posameznih odgovorov je bilo 17. oktobra 2023 v skupnem pismu „Prijatelj energije iz obnovljivih virov“, ki so ga podpisali ministri 11 držav članic (Avstrije, Belgije, Danske, Nemčije, Grčije, Irske, Italije, Luksemburga, Malte, Nizozemske in Portugalske), pozvano k podaljšanju Uredbe Sveta. Podpisniki so opozorili, da energija iz obnovljivih virov krepi neodvisnost Unije od zunanjih virov energije in zmanjšuje njeno ranljivost za geopolitične motnje in zunanje cenovne šoke, hkrati pa prispeva k tehnološkemu in industrijskemu vodstvu EU ter ustvarjanju delovnih mest. V pismu je bil v zvezi s tem poudarjen pomen Uredbe Sveta za ublažitev vpliva ruske vojne agresije proti Ukrajini na trg energije in pozvalo k podaljšanju Uredbe Sveta po letu 2024 in tako dolgo, kot je potrebno za nadaljnje zmanjšanje ovir pri izdaji dovoljenj za energijo iz obnovljivih virov.

Komisija je 26. oktobra organizirala izmenjavo mnenj s ključnimi deležniki, vključno z združenji proizvajalcev energije iz obnovljivih virov, Evropsko mrežo operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) in okoljskimi nevladnimi organizacijami. Poleg tega je prejela dokumente o stališčih več deležnikov.

V naslednjih pododdelkih so povzeti prispevki, prejeti v zvezi z različnimi določbami Uredbe.

1. Člen 1: predmet urejanja in področje uporabe

Ena država članica je predlagala spremembo področja uporabe, da bi državam članicam omogočili nadaljnjo uporabo okvira za presojo vplivov na okolje iz Uredbe Sveta po 30. juniju 2024. Menila je, da je to potrebno za zagotovitev jasnosti projektom, ki ob izteku veljavnosti Uredbe še niso bili zaključeni. Poleg tega je predlagala, da se „pravice tretjih oseb“, navedene v členu 1, opredelijo kot „pravice tretjih oseb do sodnega nadzora“.

Druga država članica je prav tako predložila povratne informacije o tem členu, ki kažejo, da je bila ta določba bistvena za zagotovitev gotovosti za uvajanje projektov na področju energije iz obnovljivih virov. Natančneje, menila je, da je ključnega pomena, da projektov na področju energije iz obnovljivih virov ni treba zaključiti v obdobju uporabe te uredbe Sveta, da bi se lahko uveljavili ukrepi iz te uredbe. Ta država članica je tudi menila, da je obdobje uporabe Uredbe prekratko, ker se dovoljenja za številne projekte ne bi začela izdajati v njenem časovnem okviru, zlasti za projekte za razvoj omrežne infrastrukture, potrebne za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem.

2. Člen 2: opredelitve pojmov

Komisija je prejela zelo malo povratnih informacij v zvezi z opredelitvami. En deležnik (Solar Heat Europe) je očital, da se je v več primerih opredelitev opreme za sončno energijo razlagala tako, da se nanaša samo na sončno fotovoltaiiko, medtem ko se v resnici izrecno nanaša tako na sončno toplotno kot na solarno fotovoltaično opremo.

3. Člen 3: prevladujoči javni interes

Iz prejetih povratnih informacij v zvezi z uporabo tega člena Komisija ugotavlja, da v državah članicah obstaja določena zmeda v zvezi z obsegom in delovanjem domneve prevladujočega javnega interesa, vključene v člen 3, čeprav se Uredba Sveta uporablja neposredno, zato se lahko nosilci projektov zanesejo na to domnevo v nacionalnih postopkih izdaje dovoljenj in sodnih sporih, ne da bi bila potrebna nadaljnja nacionalna zakonodaja. Vendar člen 3 državam članicam omogoča sprejetje nacionalne zakonodaje za omejitev uporabe te domneve na nekatere vrste tehnologije ali nekatera območja njihovega ozemlja v skladu s prednostnimi nalogami, določenimi v njihovih celovitih nacionalnih energijskih in podnebnih načrtih. Če države članice uporabijo te izjeme, se bo ta domneva uporabljala samo za nekatere tehnologije ali ozemlja.

14 držav članic je dalo povratne informacije v zvezi s členom 3. V zvezi s področjem uporabe domneve Komisija opaža težnjo držav članic, da uporabo te domneve omejijo na nekatere tehnologije (in sicer na vetrno in sončno energijo, pa tudi na infrastrukturne projekte) in v manjšem obsegu na posebna območja. Združenje Solar Power Europe je poročalo, da je ena država članica omejila uporabo domneve prevladujočega javnega interesa samo na javne projekte, medtem ko je druga pustila, da se morebitne izjeme opredelijo z odlokom. Po drugi strani pa je ena država članica razširila področje uporabe te domneve, tako da so projekti na področju energije iz obnovljivih virov v prevladujočem javnem interesu v zvezi z arhitekturno dediščino.

Države članice, ki uporabljajo to domnevo, so na splošno poročale o pozitivnih rezultatih, saj menijo, da je koristno orodje za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov ali infrastrukture ali dejavnik zmanjšanja tveganja.

Ena država članica je poročala o pozitivnih učinkih v posameznih primerih (in sicer za projekte na področju vetrne energije, sončne fotovoltaične energije in električnih omrežij), ki izhajajo iz uporabe te domneve tako s strani organov za izdajo dovoljenj kot s strani sodišč. Druga država članica je poudarila dodano vrednost določbe, ki je pripomogla k učinkovitejšemu razmerju med različnimi javnimi subjekti v procesu načrtovanja. Dve drugi državi članici sta navedli, da jima te domneve še ni bilo treba uporabiti za noben poseben projekt (med drugim zaradi dejstva, da številni projekti še niso dosegli faze izdaje dovoljenj), vendar sta pozdravili njen potencial za pospešitev izdaje dovoljenj za posebne projekte in izrazili zanimanje za njene koristi v bližnji prihodnosti. Po drugi strani pa je ena država članica menila, da se njeni sedanji projekti na področju vetrne in sončne energije premikajo dovolj hitro, zato ta določba ni bila potrebna.

Vendar pa sta dve državi članici navedli izzive za izrabo vseh možnosti domneve prevladujočega javnega interesa. Zlasti izpolnjevanje drugega pogoja v direktivah o pticah in habitatih, ki zahteva neobstoje drugih alternativnih rešitev, se dojema kot izziv, ki omejuje praktično koristnost domneve prevladujočega javnega interesa. Ena država članica je zato pozvala k uvedbi ciljno usmerjenih sprememb člena 3, s katerimi bi

zagotovili prožnost za izpolnjevanje drugih pogojev za merila za odstopanje v ustrezni okoljski direktivi, zlasti obveznost, da se dokaže, da ni drugih alternativnih rešitev. Ena država članica je zahtevo po opredelitvi izravnalnih ukrepov dojemala tudi kot omejevalni dejavnik uporabnosti določbe o prevladujočem javnem interesu.

Združenja Wind Europe, Solar Power Europe in EREF so zagotovila povratne informacije v zvezi z uporabo domneve prevladujočega javnega interesa. Ti deležniki so izrazili zaskrbljenost, da večina držav članic ni uporabila ali je le delno uporabila status prevladujočega javnega interesa za projekte na področju energije iz obnovljivih virov ali da organi za izdajo dovoljenj včasih ne upoštevajo domneve in dajo prednost drugim interesom. Vendar pa so navedli tudi pozitivne primere, kjer je bilo to do neke mere uporabljeno, in posebne primere, kjer je pripomoglo k izvajanju nekaterih projektov. Združenje Wind Europe je navedlo, da na splošno obstaja želja po večji uporabi te določbe, vendar obstaja negotovost v zvezi z njenim področjem uporabe in načinom njenega izvajanja v praksi.

Evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov (v nadaljnjem besedilu: telo EU DSO) se je sklicevalo na velik potencial domneve prevladujočega javnega interesa, da bi pomagal ublažiti nevšečnosti zaradi ozkih grl, s katerimi se soočajo distribucijski projekti, in je poudarilo tudi simbolično vrednost člena 3. Vendar je navedlo, da v praksi Uredba Sveta skoraj ni imela praktičnega učinka na projekte na področju distribucijskega omrežja. Telo EU DSO je priporočilo podaljšanje uredbe in pozvalo Komisijo, naj zagotovi dejansko izvajanje.

Dva okoljska deležnika (BirdLife in Climate Active Network oziroma „CAN Europe“) sta posredovala svoje splošne pripombe o tej določbi. Izražena je bila previdnost glede uporabe sporočila o prevladujočem javnem interesu, ki lahko v praksi razrahlja standard za varstvo okolja z olajšanjem izdaje dovoljenj za zelo sporne projekte, ne da bi prinesla dodatno vrednost za projekte na področju energije iz obnovljivih virov, ki so že sprejeli ustrezne ukrepe in zaščitne ukrepe. Združenje CAN Europe je trdilo, da je v eni državi članici določba o domnevi prevladujočega javnega interesa spodbudila zakonodajalca, da je devet hidroelektrarn izvzel iz zahteve o izvedbi presoje vplivov na okolje kljub njihovim znatnim vplivom na okolje, hkrati pa jih je razglasil za prevladujoče v javnem interesu.

Na splošno je mogoče sklepati, da se domneva iz člena 3 na splošno dojema kot koristno orodje za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (predvsem vetrnih in sončnih) in infrastrukturnih projektov v državah članicah, v katerih se uporablja. To se ne nanaša le na pozitivne učinke, ugotovljene na terenu za posebne projekte, ampak tudi na pomen, ki se na podlagi te domneve pripisuje uporabi energije iz obnovljivih virov na splošno, tudi za druge namene, ki presegajo posebna odstopanja, predvidena v okoljskih direktivah iz člena 3. V zvezi z izraženimi pomisleki glede obsežne uporabe te določbe in njenim učinkom na visoko raven varstva okolja Komisija opozarja, da je domneva prevladujočega javnega interesa v korist energije iz obnovljivih virov izpodbojna, kar pomeni, da jo organi za izdajo dovoljenj in sodišča lahko ne uporabijo, kadar obstajajo jasni dokazi, da imajo ti projekti znatne škodljive vplive na okolje, ki jih ni mogoče

ublažiti ali izravnati. Poleg tega lahko države članice omejijo njeno uporabo na posebne tehnologije in področja.

Prav tako bi lahko v bližnji prihodnosti prišlo do večje uporabe člena 3, ko bo več projektov na področju energije iz obnovljivih virov prišlo v fazo izdaje dovoljenj po izteku veljavnosti Uredbe. Poleg tega se zdi, da je koristnost te določbe omejena z dejavniki, kot je omejevalna razlaga drugih pogojev, da bi imeli koristi od odstopanj, npr. ocena, ali obstajajo alternativne rešitve.

4. Člen 4: pospešitev postopka izdaje dovoljenj za namestitev opreme za sončno energijo

12 držav članic je posredovalo konkretne povratne informacije v zvezi z uporabo člena 4 ali namestitvijo opreme za proizvodnjo sončne energije manjšega obsega bolj na splošno. Več teh držav članic je v zadnjem času poročalo o močnem povečanju količine solarnih naprav, čeprav takega povečanja niso posebej pripisale Uredbi Sveta, temveč različnim dejavnikom, kot so priljubljeni nacionalni programi podpore ali razvoj cen energije.

Večina držav članic, ki so se odzvale na to točko, je navedla, da so za male solarne naprave uporabile še bolj ambiciozna pravila za izdajo dovoljenj od tistih iz člena 4. Natančneje, sedem držav članic je navedlo, da njihova nacionalna zakonodaja ne zahteva posebnih dovoljenj za male solarne naprave na umetnih konstrukcijah pod določenimi pogoji ali za opremo za proizvodnjo sončne energije pod določenim pragom zmogljivosti ali celo na splošno. Dve državi članici sta navedli, da njihova nacionalna zakonodaja že pred začetkom veljavnosti Uredbe ni zahtevala presoje vplivov na okolje za projekte opreme za proizvodnjo sončne energije. Posledično se zdijo pozitivni učinki člena 4 precej omejeni v tistih državah članicah, ki so sprejele bolj ambiciozno nacionalno zakonodajo.

Ena država članica je navedla, da je zaradi Uredbe Sveta uvedla spremembe v svoj nacionalni sistem izdaje dovoljenj. Zlasti je uvedla tiho odobritev v enem mesecu po predložitvi vloge za izdajo gradbenega dovoljenja za namestitev solarnih naprav za proizvodnjo električne energije iz sončne energije za namene lastne porabe s skupno nameščeno zmogljivostjo 20–50 kW na strukturiranih stavbah in objektih na urbaniziranih območjih, vključno s strešnimi in fasadnimi konstrukcijami ter njihovimi sosednjimi zemljišči.

Združenji Solar Power Europe in Solar Heat Europe sta zagotovili povratne informacije v zvezi z učinki člena 4. Združenje Solar Power Europe je navedlo, da se člen 4 na splošno dobro izvaja, čeprav so bile ugotovljene nekatere omejitve. Države članice so na primer v nekaterih primerih preveč ozko razlagale pojem umetnih struktur (omejujoč se le na strehe), kar zahteva pojasnitev pojma „umetnih struktur“. Podobno večina držav članic ni bila dovolj ambiciozna glede poenostavitve priključkov na omrežje (ker so uporabile spodnji prag 10,8 kW in ne 50 kW). Vendar pa so zagotovile nekaj pozitivnih primerov, kot je primer ene države članice, v kateri je bila predvidena uporaba poenostavljenega modela za namestitev strešnih fotovoltaičnih panelov z zmogljivostjo do 200 kW.

Združenje Solar Heat Europe je navedlo, da njegovi člani v zadnjem letu niso doživeli nobenih opaznih sprememb v postopkih izdaje dovoljenj za naprave za sončno energijo.

Iz zgoraj navedenega Komisija ugotavlja, da se namestitev solarne opreme sicer povečuje, vendar je težko pripisati učinke takega povečanja posebej Uredbi Sveta, saj so imeli pomembno vlogo drugi dejavniki (kot so programi podpore ali visoke cene energije). Komisija pozdravlja dejstvo, da je vsaj ena država članica poročala, da je pred kratkim uvedla spremembe za racionalizacijo izdaje dovoljenj za solarne naprave in da je več držav članic v svojo nacionalno zakonodajo uvedlo določbe, ki so še bolj ambiciozne od tistih iz člena 4, kot je odsotnost zahteve za izdajo dovoljenj za male solarne naprave pod določenimi pogoji in to, da lahko zaprosijo neposredno za priključitev na omrežje. Člen 4 je še vedno pomemben za te države članice, saj uvaja najdaljše roke tudi za priključitev teh naprav na omrežje (tj. najdaljši roki enega ali treh mesecev zajemajo tudi priključitev na omrežje in zagotavljajo gotovost vlagateljem na podlagi tihe odobritve za nekatere naprave). Komisija ugotavlja, da je vprašanje priključkov na omrežje področje za nadaljnje izboljšave.

5. Člen 5: nadomestitev stare zmogljivosti z novo v elektrarnah, ki izkoriščajo obnovljive vire energije

11 držav članic je zagotovilo povratne informacije v zvezi z uporabo člena 5 in postopkom izdaje dovoljenj za obnovo obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov bolj na splošno.

Več držav članic je navedlo, da zaradi sorazmerno nedavne namestitve večine obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov še niso imele večjih izkušenj z oskrbo z energijo ali da o tem niso imele ustreznih podatkov. Samo ena država članica je poročala o povečanju vlog predvsem za nadomestitev stare zmogljivosti z novo v solarnih napravah, medtem ko so druge države članice navedle, da ne morejo zaznati povečanja zmogljivosti v skladu z Uredbo Sveta. Več držav članic je pojasnilo, da so uvedle podobne postopke izdaje dovoljenj, kot so določeni v členu 5.

Ena država članica je navedla, da postopek izdaje dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo običajno ni presegel šestih mesecev za projekte na področju sončne energije, čeprav je v primerih, ko je treba izvesti oceno vpliva na okolje (to je lahko potrebno za vetrne elektrarne), postopek lahko daljši. Rok iz člena 5(1) zajema vsa ustrezna dovoljenja in faze postopka izdaje dovoljenj, vključno z ocenami vplivov na okolje. Zato se zdi, da je ta rok v tej državi članici izpolnjen za tiste tehnologije, ki ne zahtevajo presoje vplivov na okolje, čeprav bodo morda potrebne nadaljnje prilagoditve za usklajitev s takšnim rokom, ko je potrebna presoja vplivov na okolje. Poleg tega v tej državi članici dovoljenje pristojnega ministrstva ni potrebno za nadomestitev stare zmogljivosti z novo v elektrarnah, ki izkoriščajo energijo iz obnovljivih virov, če se vrsta proizvodnje električne energije in skupna dovoljena zmogljivost proizvodnje električne energije ne spremenita zaradi nadomestitve stare zmogljivosti z novo.

Nekatere države članice so poročale o ambicioznih pravilih za izdajo dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo pri projektih na področju energije iz obnovljivih virov. Ena od njih je septembra 2023 sprejela nacionalni zakon z ukrepi, ki obravnavajo iste teme, zajete v členu 5, vendar s še bolj ambicioznim področjem uporabe. Tak zakon zlasti uvaja enomesečni rok za izdajo mnenja o priključitvi na omrežje v primeru posodobitve lokacije, ko se pričakuje, da se bo skupna nameščena zmogljivost povečala do 50 % v primerjavi z obstoječo zmogljivostjo, kar je bolj ambiciozno kot člen 5(3) v smislu roka in povečanja zmogljivosti. Poleg tega v skladu s členom 5(4) ta zakon ne zahteva uporabe okoljskih postopkov, če posodobitev lokacije ne privede do uporabe dodatnih zemljišč in je taka posodobitev v skladu z ukrepi za varstvo okolja, ki so bili naloženi za prvotno lokacijo.

Druga država članica uporablja tudi ambiciozna pravila za izdajo dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo v projektih na področju energije iz obnovljivih virov. Na primer v zvezi s priključitvijo na omrežje se lahko nameščena moč naprave z novo zmogljivostjo, poveča za največ 20 % priključne moči, ne da bi bilo treba povečati zmogljivost priključka.

Združenje Wind Europe je izrazilo zaskrbljenost, da je zelo malo držav članic uporabilo hitri postopek za nadomestitev stare zmogljivosti z novo. Trdila je, da obstaja le ena izjema z najbolj ambiciozno ureditvijo, pri čemer ima prav tako nekaj drugih držav članic do neke mere vzpostavljena pravila za ta namen. Združenje Wind Europe je navedlo, da je imela Uredba na splošno do zdaj omejene učinke za pospešitev nadomestitve stare zmogljivosti z novo v projektih. Združenje Wind Europe je opozorilo, da bi lahko bila pravila iz člena 5 še bolj ambiciozna. Na primer, 15-odstotni prag, predviden v členu 5(3), se je štel za prenizkega v primerjavi z večjo proizvodnjo novih vetrnih turbin.

Iz navedenega Komisija ugotavlja, da je stanje v zvezi z nadomestitvijo stare zmogljivosti z novo v projektih na področju energije iz obnovljivih virov precej mešano. Medtem ko je v več državah članicah zaradi nedavne namestitve projektov na področju energije iz obnovljivih virov možnosti za nadomestitev stare zmogljivosti z novo omejeno, je v drugih državah članicah veliko več in vedno več neizkoriščenega potenciala za doseganje večjega obsega uvedbe energije iz obnovljivih virov s spodbujanjem in olajševanjem nadomestitve stare zmogljivosti z novo. Nadomestitev stare zmogljivosti z novo v elektrarnah, ki izkoriščajo energijo iz obnovljivih virov, prinaša številne koristi, saj omogoča nadaljnjo uporabo lokacij z velikim potencialom za energijo iz obnovljivih virov, poleg tega pa izkorišča obstoječ priključek na omrežje, je deležna verjetno večje sprejemljivosti s strani javnosti in zagotavlja poznavanje vplivov na okolje.

Komisija pozdravlja dejstvo, da so nekatere države članice z velikim potencialom za nadomestitev stare zmogljivosti z novo v projektih na področju energije iz obnovljivih virov uvedle ukrepe za poenostavitev svojih pravil za izdajo dovoljenj in da so druge države članice sprejele ukrepe za poenostavitev na podlagi te uredbe Sveta, ki so v določeni meri še bolj ambiciozni od tistih iz člena 5. Vendar pa se Komisija strinja z zaskrbljenostjo glede tega, da bi morale države članice z največjim potencialom za

obnovitev delovnih mest pospešiti prizadevanja za nadaljnje skrajšanje in poenostavitev povezanih postopkov izdaje dovoljenj.

6. Člen 6: pospešitev postopka izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in za povezano omrežno infrastrukturo, ki je potrebna za vključitev energije iz obnovljivih virov v sistem

Uporaba te določbe za države članice ni obvezna. 14 držav članic je zagotovilo povratne informacije v zvezi s tem členom. Od teh so tri poročale, da so uporabile določbo.

Dve državi članici sta navedli, da trenutno uporabljata člen 6 za opredelitev posebnih območij energije iz obnovljivih virov ali omrežne infrastrukture, na katerih je projekte mogoče izvzeti iz namenske presoje vplivov na okolje in ocen varstva vrst.

Ena država članica je navedla, da je to določbo uporabila za opredelitev posebnih območij za vetrno energijo na kopnem in na morju ter za omrežja električne energije nad 110 kW. Do zdaj je poročala o zelo pozitivnih vplivih na pospešitev uvajanja omrežja in energije iz obnovljivih virov. Zlasti je že ugotovila, da so bila prva dovoljenja za vetrne elektrarne izdana v skladu z Uredbo Sveta in da število uspešnih projektov vetrne energije narašča. Pričakuje, da bi uredba Sveta in zlasti člen 6 pripomogla k doseganju ambicioznega cilja širitve, in sicer približno 10 GW vetrne energije na kopnem na leto. Če uredba Sveta ne bi bila podaljšana, bi po navedbah te države članice lahko povzročila velike motnje v hitrosti uvajanja energije iz obnovljivih virov in bi se lahko namestitev približno 41 GW vetrne energije na kopnem odložila ter trajala približno dve leti ali bi se brez podaljšanja uredbe lahko celo ustavila.

Kar zadeva omrežja, so štirje nemški operaterji prenosnih sistemov navedli, da je bila Uredba Sveta pomemben pospeševalni dejavnik formalnih postopkov načrtovanja in izdajanja dovoljenj za nadgradnjo in podaljšanje omrežij električne energije v Nemčiji, in se zavzeli za podaljšanje Uredbe do pomladi 2025, da se zagotovi nemoten prehod, dokler se ustrezne določbe direktive o spremembi ne prenesejo v nacionalno zakonodajo. Prav tako je ENTSO-E zagotovil pozitivne povratne informacije v zvezi z uporabo člena 6 v Nemčiji in poročal o potencialu za pospešitev v povprečju 7 mesecev za večino projektov na področju električnega omrežja, ki imajo koristi od člena 6 (tj. tistih, ki so bili predloženi po začetku veljavnosti uredbe). Kar zadeva projekte na morju, ENTSO-E pričakuje še večji potencial pospeševanja do treh let. ENTSO-E je navedel, da so operaterji prenosnih sistemov v rednih stikih z nacionalnimi ministrstvi v zvezi z izvajanjem novega člena 15e revidirane direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov v zvezi z infrastrukturnimi območji. Vendar pa resno dvomijo, ali je bil prenos te določbe izvedljiv do julija 2024, in so zato pozvali k podaljšanju Uredbe Sveta, da se zagotovi nemoten prehod, dokler ne bo v celoti prenesen člen 15e revidirane direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov. Nemčija je navedla, da bi podaljšanje obstoja člena 6 omogočilo skrajšanje postopka izdaje dovoljenj za številne projekte na področju električnega omrežja za približno 12 mesecev, za nekatere projekte pa celo do 36 mesecev.

Druga država članica se je prav tako odločila za uporabo člena 6, čeprav so bili projekti na področju energije iz obnovljivih virov še vedno v fazi načrtovanja in še ne v fazi izdaje dovoljenj. Zato je menila, da člen 6 še ni dosegel svojega polnega učinka, vendar bi ga lahko dosegel v bližnji prihodnosti.

Večina držav članic, ki so posredovale povratne informacije, je poročala, da niso uporabile možnosti iz člena 6. Ena od njih je navedla, da še vedno razmišlja o njegovi uporabi, saj je za nadaljnji razvoj te določbe potrebna nacionalna zakonodaja. Druga država članica je navedla, da je njena nacionalna zakonodaja že vključevala ambiciozne ukrepe z jasnimi pravili in merili za razmejitve, kateri projekti na področju energije iz obnovljivih virov morajo opraviti pregled ali oceno vpliva na okolje. Dve drugi državi članici sta navedli, da sicer nista uporabili člena 6, vendar si trenutno prizadevata za uvedbo načinov za nadaljnjo racionalizacijo okoljskih presoj v zvezi z izdajo dovoljenj za uporabo energije iz obnovljivih virov. Druga država članica je navedla, da ni uporabila člena 6 zaradi svojega nacionalnega zakonodajnega postopka za izvajanje neobveznih določb, vključenih v uredbe EU, ki so zahtevale sprejetje nacionalne zakonodaje za razširitev takih določb. Poleg tega je ta država članica poudarila, da so bile izjeme in novi pogoji, predvideni v členu 6, osredotočeni predvsem na varstvo vrst, medtem ko so bili zamude v postopku izdaje dovoljenj za obrate za pridobivanje energije iz obnovljivih virov (zlasti velike vetrne elektrarne) in razvoj omrežja večinoma povezani z varstvom habitatov. Kljub temu je priznala člen 6 kot pozitiven simbolni ukrep za pospeševanje postopkov izdaje dovoljenj za energijo iz obnovljivih virov in znak, da se zastoji rešujejo. ENTSO-E je v zvezi s tem navedel, da bi prišlo do političnega pritiska za uporabo te določbe v zvezi z dvema infrastrukturnima projektoma na morju.

Nekateri deležniki (CAN Europe, BirdLife) so izrazili splošno zaskrbljenost v zvezi z uporabo izjem od nekaterih ocen v skladu z okoljsko zakonodajo EU in morebitnimi vplivi na biotsko raznovrstnost zaradi pospešitve uvajanja energije iz obnovljivih virov. CAN Europe je omenil, da se globina in kakovost strateških okoljskih presoj razlikujeta po različnih regijah in morda nista dovolj podrobni, da bi zagotovili primerljiv standard varstva. Kljub temu je CAN Europe ugotovil, da je v eni državi članici uporaba člena 6 zagotovila rešitev za pristop k varstvu vrst, ki temelji na prebivalstvu, z ustanovitvijo sklada za varstvo vrst, katerega sredstva so bila dodeljena za posebne namene. BirdLife je izrazil zaskrbljenost v zvezi z zmanjšano preglednostjo za nevladne organizacije in zmanjšano vključenostjo lokalne skupnosti v proces načrtovanja.

Iz zgoraj navedenega je mogoče sklepati, da je bil člen 6 koristno orodje za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov in povezanih infrastrukturnih projektov v državah članicah, ki so se odločile za uporabo te določbe. V posebnem primeru Nemčije, ki je uporabila to določbo, se zdi, da obstajajo oprijemljivi pozitivni rezultati tako v smislu števila uspešnih projektov na področju obnovljivih virov in električnega omrežja, ki se nadaljujejo, kot v smislu potenciala pospeševanja in skrajšanja časa izdaje dovoljenj. Komisija ugotavlja, da to določbo pozitivno dojemajo tudi tiste države članice, ki te določbe niso uporabile ali so se za to odločile, vendar so zaradi njene simbolične vrednosti in kot dejavnik zmanjšanja tveganja v zgodnejši fazi.

V zvezi z izraženimi pomisleki glede izjem od ocen v skladu z okoljsko zakonodajo EU in vpliva na varstvo biotske raznovrstnosti Komisija opozarja, da člen 6 določa posebne pogoje za izvzete projekte iz okoljskih presoj, katerih cilj je zagotoviti ravnovesje med potrebo po veliko hitrejšem uvajanju projektov na področju energije iz obnovljivih virov in potrebo po zagotovitvi zaščiti okoljsko občutljivih območij.

7. Člen 7: pospešitev uvajanja toplotnih črpalk

12 držav članic je dalo povratne informacije v zvezi z uporabo tega člena in postopkom izdaje dovoljenj za namestitev toplotnih črpalk bolj na splošno. Dve državi članici sta navedli, da nimata nedavnih podatkov o toplotnih črpalkah, zato ni mogoče oceniti vpliva Uredbe na to tehnologijo.

Podobno kot za male solarne naprave je nekaj držav članic navedlo, da za toplotne črpalke ne zahtevajo dovoljenj pod določenimi pogoji (običajno za majhne toplotne črpalke, kot so do 1 m³, 500 kW ali do 30 kW v zasebnih hišah). Ena država članica je navedla, da toplotne črpalke na zrak na splošno ni bila potrebna vloga, z zelo malo izjemami. Zato je zakonodaja v teh državah bolj ambiciozna od člena 7 Uredbe Sveta. Druge države članice so omenile, da njihova nacionalna zakonodaja določa izjeme pri načrtovanju za namestitev toplotnih črpalk ali izjemo od presoje vplivov na okolje.

Ena država članica je izrazila pomisleke glede zahteve za izdajo dovoljenj za toplotne črpalke do 50 MW v enem mesecu in pojasnila, da lahko tako kratek rok povzroči tehnične in varnostne pomisleke glede električnega omrežja. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da Uredba Sveta uvaja prožnost za države članice v zvezi z uporabo tega roka. Države članice lahko nekatera območja ali strukture izključijo iz določb tega člena, tudi iz varnostnih razlogov.

Nekaj držav članic je poročalo o nedavni porasti namestitev toplotnih črpalk, vendar niso bile prepričane, ali je ta porast posledica učinkov Uredbe Sveta. Namesto tega so jo pripisale drugim dejavnikom, kot so ruska vojna proti Ukrajini ali nacionalne subvencije. Več držav članic je navedlo, da Uredba Sveta ni vplivala na razvoj zaradi pomanjkanja nacionalnih zahtev za izdajo dovoljenj za nekatere toplotne črpalke.

Evropsko združenje za toplotne črpalke (EHPA) je zagotovilo podrobne povratne informacije v zvezi s statusom postopkov izdaje dovoljenj, ki se uporabljajo za toplotne črpalke, in učinki člena 7. Za večino toplotnih črpalk (razen za geotermalne) dovoljenja običajno niso bila potrebna za razliko od geotermalnih toplotnih črpalk. Vendar pa je bilo za toplotne črpalke do 25 kW toplotne zmogljivosti mogoče izdati dovoljenja v enem mesecu.

Glede na to, da za večino malih toplotnih črpalk dovoljenje običajno ni potrebno (razen za geotermalne), se vpliv člena 7 zdi omejen. Vendar je EHPA še vedno pozitivno gleda na to določbo, saj je uvedba najdaljšega roka zagotovila pravno varnost. Združenje EHPA je, da bi povečalo uporabnost te določbe, predlagalo nekatere ciljne spremembe, tj. skrajšanje časa za izdajo dovoljenj za stanovanjske geotermalne toplotne črpalke do

25 kW toplotne zmogljivosti, skupaj s tiho odobritvijo in uporabo toplotne zmogljivosti namesto zmogljivosti električne energije (razen kadar se izrecno nanaša na priključitev na omrežje, kjer bi bila zmogljivost električne energije bolj primerna).

Iz zgoraj navedenega je mogoče sklepati, da se sicer zdi, da izdaja dovoljenj ni glavno ozko grlo za namestitev toplotnih črpalk, vendar je Uredba Sveta in zlasti uvedba jasnih najdaljših rokov pozitivno prispevala k zagotavljanju pravne varnosti za namestitev te vrste opreme, zlasti za geotermalne in večje toplotne črpalke. Komisija pozdravlja dejstvo, da se v več državah članicah veljavna nacionalna zakonodaja zdi še bolj ambiciozna od vsebine člena 7, saj za male toplotne črpalke niso potrebna dovoljenja.

8. Člen 8: roki za postopek izdaje dovoljenj za namestitev opreme za sončno energijo, nadomestitev stare zmogljivosti z novo v elektrarnah, ki izkoriščajo energijo iz obnovljivih virov, in uvedbo toplotnih črpalk

Države članice ali deležniki niso prejeli povratnih informacij o tem členu, ki določa, da čas za izgradnjo ali nadomestitev stare zmogljivosti z novo v potrebni omrežni infrastrukturi in čas za določene upravne stopnje, potrebne za velike nadgradnje omrežja, nista vključena v časovne okvire za izdajo dovoljenj.

IV. Področje uporabe izredne uredbe in novih določb o izdaji dovoljenj v revidirani direktivi o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov

Kot je navedeno zgoraj, revidirana direktiva o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov vključuje določbe za racionalizacijo postopkov izdaje dovoljenj, ki se uporabljajo za projekte na področju energije iz obnovljivih virov, vključno s pravili o istih ali podobnih temah, kot jih zajema Uredba Sveta. Medtem ko več teh pravil zajema iste teme, kot so tiste, ki so vključene v Uredbo, obstajajo nekatere pomembne razlike med obema besediloma:

- **člen 16f** ureja domnevo prevladujočega javnega interesa, kar ureja tudi člen 3 Uredbe. Vendar **člen 3** Uredbe vsebuje drugi odstavek, v skladu s katerim se da prednost projektom, prepoznanim kot projekti v prevladujočem javnem interesu, kadar koli je v posameznem primeru potrebno usklajevanje pravnih interesov;
- **člen 16d** vsebuje posebna pravila za postopek izdaje dovoljenj za namestitev opreme za sončno energijo, ki jih zajema tudi **člen 4** Uredbe Sveta. Besedilo obeh določb je zelo podobno, čeprav člen 16d(2) revidirane direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov vključuje višji prag v višini 100 kW (v primerjavi s 50 kW), kar omogoča povečanje števila obratov, ki spadajo v zelo kratek enomesečni postopek izdaje dovoljenj;
- **člen 16c (in tudi člen 16b)** vsebujeta pravila, ki se uporabljajo za postopek izdaje dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo v obratih za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov zunaj območij pospeševanja uporabe obnovljivih virov, kar zajema tudi **člen 5** Uredbe. Glavna razlika med besedili je v tem, da člen 5 Uredbe

vsebuje kratek šestmesečni rok za vsa dovoljenja, ki se uporabljajo za dopolnitev projektov na področju energije iz obnovljivih virov, medtem ko revidirana direktiva o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov vsebuje rok enega leta za projekte zunaj območij pospeševanja uporabe obnovljivih virov (na območjih pospeševanja uporabe obnovljivih virov člen 16a predvideva tudi šestmesečni rok, vendar ima določitev teh območij daljši rok za izvajanje, tj. 27 mesecev);

- **člen 16e** vsebuje pravila o postopku izdaje dovoljenj za toplotne črpalke, ki jih zajema tudi **člen 7** Uredbe. Besedilo obeh določb je zelo podobno, čeprav revidirana direktiva o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov vsebuje dodatne podrobnosti glede rokov za priključitev na omrežje (dvotedenski premor za priključitev na prenosno ali distribucijsko omrežje);
- **člen 15c** nalaga državam članicam obveznost, da določijo območja pospeševanja uporabe obnovljivih virov za vsaj eno tehnologijo obnovljivih virov. **Člen 15e** uvaja možnost, da države članice določijo območja za infrastrukturo za omrežje in za shranjevanje, ki so potrebna za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem. Na teh področjih se lahko uporabljajo ciljne izjeme od okoljske presoje v skladu s pogoji. **Člen 6** Uredbe uvaja neobvezno določbo, ki državam članicam omogoča, da opredelijo posebna področja, na katerih lahko projekte izvzamejo iz presoje vplivov na okolje in ocen o varstvu vrst. Medtem ko se določbe v revidirani direktivi o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov in členu 6 Uredbe nanašajo na opredelitev posebnih območij za hitrejšo uporabo energije iz obnovljivih virov, se vsebina teh določb znatno razlikuje:
  - ena od glavnih razlik je, da revidirana direktiva o spodbujanju uporabe energije predvideva postopek „pregleda“, ki bi lahko imel za posledico potrebo po izvedbi namenske presoje vplivov na okolje, medtem ko člen 6 Uredbe neposredno predvideva uporabo ukrepov za ublažitev ali nadomestnih ukrepov;
  - v skladu s členom 6 Uredbe se lahko projekti izvzamejo tudi iz ocen o varstvu vrst v skladu s členom 12(1) Direktive 92/43/EGS in v skladu s členom 5 Direktive 2009/147/ES. V revidirani direktivi o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov so te izjeme predvidene samo za projekte na področju omrežja in skladiščenja na namenskih območjih, ne pa za projekte na področju energije iz obnovljivih virov;
  - člen 6 Uredbe ne predvideva izjeme od člena 6(3) Direktive 92/43/EGS. Taka izjema je možna v revidirani direktivi o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov za vse projekte (za naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, omrežje in skladiščenje);
- **člen 16(8)** pojasnjuje, kateri koraki niso vključeni v roke postopka izdaje dovoljenj, tj. da se koraki ne štejejo kot del rokov, določenih v direktivi. To je podobno **členu 8** Uredbe. Glavna razlika je v tem, da člen 16(8) revidirane direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov vsebuje dodatno točko, ki pojasnjuje, da čas za vse sodne pritožbe in pravna sredstva, druge postopke pred sodiščem in mehanizme

za alternativno reševanje sporov, vključno s pritožbenimi postopki ter zunajsodnimi pritožbami in pravnimi sredstvi, ni vključen v trajanje postopka za izdajo dovoljenj, razen če sovпада z drugimi upravnimi fazami postopka za izdajo dovoljenj.

Več teh pravil o izdaji dovoljenj iz revidirane direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (tj. vsa pravila o izdaji dovoljenj, razen tistih, povezanih z območji za pospešeno uvajanje energije iz obnovljivih virov) je treba prenesti do 1. julija 2024, takoj po izteku veljavnosti Uredbe. To zlasti velja za člene 15e (neobvezno), 16(8), 16c, 16d in 16f. Preostale določbe o izdaji dovoljenj (tj. tiste, ki se nanašajo na območja pospeševanja uporabe obnovljivih virov) imajo datum prenosa 18 mesecev po začetku veljavnosti revidirane direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov. Poleg tega je rok za izvajanje člena 15c, ki uvaja obveznost določitve območij za pospešeno uvajanje energije iz obnovljivih virov, 27 mesecev po začetku veljavnosti Uredbe Sveta.

Zato so bili nekateri ukrepi, uvedeni z Uredbo, vključeni v revidirano direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov. Vendar v navedeno direktivo niso bili preneseni nekateri bolj izjemni ukrepi iz Uredbe (EU) 2022/2577, kar je odražalo njihovo izjemno in začasno naravo.

Na splošno so največje vsebinske razlike med določbami, vključenimi v revidirano direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov in Uredbo Sveta tiste iz člena 3(2) o prevladujočem javnem interesu ter o najdaljšem roku za nadomestitev stare zmogljivosti z novo iz člena 5(1) in člena 6 Uredbe Sveta. Na podlagi povratnih informacij, prejetih od držav članic in deležnikov, se zdi, da te določbe znatno pospešijo izdajo dovoljenj za energijo iz obnovljivih virov in s tem povezane projekte na področju električnega omrežja v tistih državah članicah, ki so uporabile te določbe. Primerno je podaljšati te izbrane nujne ukrepe, ki imajo največji potencial za pospešitev uporabe energije iz obnovljivih virov, se takoj in neposredno uporabljajo po vsej Uniji in se razlikujejo od ukrepov, vključenih v revidirano direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, ter jo zato lahko dopolnjujejo. Vendar bi se moral za zagotovitev skladnosti s pravili, določenimi v revidirani direktivi o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, kratek šestmesečni rok za izdajo dovoljenj za nadomestitev zmogljivosti z novo v skladu s členom 6 te uredbe uporabljati samo po 30. juniju 2024 za nadomestitev zmogljivosti z novo v projektih na področju energije iz obnovljivih virov, ki se nahajajo na namenskem območju uporabe energije iz obnovljivih virov.

V. Sklep o podaljšanju ukrepa in priporočilo

Glede na navedeno Komisija meni, da so pogoji za podaljšanje te uredbe Sveta izpolnjeni.

Kot je pojasnjeno v oddelku II, se je zanesljivost oskrbe Unije v primerjavi z lansko zimo znatno izboljšala, cene plina in električne energije pa so se znižale. To je v veliki meri posledica hitrih ukrepov, sprejetih na ravni Unije, zlasti nujnih ukrepov, sprejetih na podlagi člena 122 PDEU, vključno s to uredbo Sveta in večjo razširjenostjo energije iz obnovljivih virov, ki izhajajo iz nje. Vendar pa še vedno obstajajo resna tveganja in v takih razmerah stalne nestanovitnosti cen energije in pomislekov glede zanesljivosti

oskrbe so še vedno potrebna znatna dodatna prizadevanja v smeri uvajanja energije iz obnovljivih virov, da bi se razmere še bolj stabilizirale.

Čeprav je zaradi omejenega obdobja uporabe in pomanjkanja uradnih statističnih podatkov težko natančno količinsko določiti učinek te uredbe Sveta, oddelek III kaže, da so ciljno usmerjeni ukrepi, vključeni v to uredbo Sveta, pozitivno prispevali k pospešitvi uvajanja energije iz obnovljivih virov. To je bilo doseženo na dva glavna načina: (i) z racionalizacijo postopkov, ki se uporabljajo za posebne postopke izdaje dovoljenj, in (ii) z ozaveščanjem politike o pomenu pospešitve izdaje dovoljenj za energijo iz obnovljivih virov, kot je potrdilo več držav članic in deležnikov.

Komisija opaža pozitiven učinek na vsa področja, ki jih zajema Uredba Sveta, čeprav je Uredbi včasih težko pripisati posebne učinke. Nekateri ukrepi Uredbe (tj. člena 4 in 7) so imeli bolj omejen učinek delno zato, ker države članice že uporabljajo bolj ambiciozna pravila za izdajo dovoljenj za namestitve malih solarnih naprav in toplotnih črpalk, medtem ko so drugi (zlasti člena 3 in 6) privedli do znatnih konkretnih in oprijemljivih učinkov poenostavitve v državah članicah, ki so jih uporabile.

Številne države članice in pet deležnikov, s katerimi je bilo opravljeno posvetovanje (ENTSO-E, Evropska federacija za energijo iz obnovljivih virov, Solar Heat Europe, Solar Power Europe in Wind Europe), je odločno pozvalo k podaljšanju Uredbe ali posebnih členov. Nekateri so zahtevali tudi uvedbo ciljno usmerjenih sprememb.

Pomemben vidik, ki ga je treba upoštevati pri odločitvi o podaljšanju Uredbe Sveta, je dejstvo, da revidirana direktiva o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov vsebuje več ukrepov za racionalizacijo postopkov izdaje dovoljenj, ki se do neke mere prekrivajo s postopki iz Uredbe Sveta. Natančneje, člen 3(1), člen 4, člen 5(2), člen 5(3), člen 5(4) in člen 7 Uredbe Sveta so skoraj enako ponovljeni v členih 16c, 16d in 16e revidirane direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, z nekaterimi majhnimi spremembami, pojasnjenimi v oddelku IV. Poleg tega glede na bližajoči se konec mandata Evropskega parlamenta in čas, ki je običajno potreben za sprejetje zakonodaje po rednem zakonodajnem postopku, slednji ni ustrezna možnost za pravočasno uvedbo začasnih ukrepov.

Kot je navedeno zgoraj, so največje vsebinske razlike med določbami, vključenimi v revidirano direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov in Uredbo Sveta tiste iz člena 3(2), člena 5(1) in člena 6 Uredbe Sveta. Na podlagi povratnih informacij, prejetih od držav članic in deležnikov, se zdi, da te določbe znatno pospešijo izdajo dovoljenj za energijo iz obnovljivih virov in s tem povezane projekte na področju električnega omrežja v tistih državah članicah, ki so uporabile te določbe ali imajo znaten potencial za to v bližnji prihodnosti. Zato je primerno, da se te posebne določbe ciljno usmerjeno podaljšajo. Glede na izzive, ki so jih postavile nekatere države članice v zvezi s praktično uporabo člena 3, so lahko upravičeni dodatni ukrepi za izkoriščanje vseh koristi te podaljšane določbe.

Podaljšanje člena 3(2), člena 5(1) in člena 6 Uredbe Sveta bi zahtevalo podaljšanje člena 1, ki opredeljuje predmet urejanja in področje uporabe Uredbe, in člena 2(1), ki opredeljuje „postopek izdaje dovoljenj“, tj. izraza, ki se uporablja v členu 3(2).

Komisija zato predlaga ciljno usmerjeno podaljšanje člena 1, člena 2(1), člena 3(2), člena 5(1) in člena 6 Uredbe Sveta, vključno s ciljno usmerjenimi spremembami teh določb, kadar je to primerno.